

Marko Asell sd

Kirjallinen kysymys ammatillisen koulutuksen tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Viimeaikaiset selvitykset osoittavat ammatillisessa koulutuksessa vakavia ja laaja-alaisia ongelmia. Opetusalan ammattijärjestö OAJ:n laajaan, noin 30 000 opiskelijaa koskevaan aineistoon perustuvan selvityksen mukaan valtaosa oppivelvollisista ei saa lakisääteistä vähimmäismäärää opetusta ja ohjausta. Kolme neljästä opiskelijasta jää keskimäärin 15—20 % alle minimivaatimuksen, ja jopa 85 % tutkinnoista alittaa lain edellyttämän tason. Ammatillisessa koulutuksessa keskeinen henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma ei näytä toteutuvan opetuksen määrän osalta. Oppivelvollisten oikeutta saada riittävä määrä koulutusta ammatillisella toisella asteella ei tällä hetkellä valvo mikään tahon.

Ammatillisen koulutuksen asetuksen mukaan oppivelvollisten tulee saada vähintään 12 tuntia opetusta ja ohjausta osaamispistettä kohden. Tuntimäärä voi kuitenkin olla tätä suurempi tai pienempi opiskelijan oppimisvalmiuksien ja yksilön valintojen perusteella. Keskimäärin tutkinnon aikana 12 tuntia opetusta osaamispistettä kohden tarkoittaa 3,6 tuntia opetusta ja ohjausta päivässä. Jos tästä määrästä otetaan 20 prosenttia pois, se tarkoittaa yhtä koulupäivää viikossa tai vaihtoehtoisesti puolta vuotta lain tarkoittamaa minimiä vähemmän koulutusta.

Näin suuret opetustuntien vajaukset heijastuvat suoraan osaamiseen: opiskelijat eivät ehdi harjoitella keskeisiä työelämätaitoja riittävästi, mikä näkyy osaamisvajaina sekä riskeinä asiakas- ja potilasturvallisuudelle.

Tilannetta pahentaa se, että koulutuksen seuranta ja valvonta eivät perustu riittävään tietoon. Selvitysten mukaan merkittävä osa opetusta koskevasta tilastotiedosta puuttuu (jopa 8—19 %), mikä heikentää mahdollisuuksia puuttua epäkohtiin.

Samanaikaisesti Kuntaliiton selvitys osoittaa, että noin 10 % ammatillisen koulutuksen opiskelijoista tarvitsee nykyistä vahvempaa pedagogista ja kuntoutuksellista tukea. Kyse on tuhansista nuorista, jotka eivät pärjää ilman lisätukea mutta eivät myöskään pääse riittävien palvelujen piiriin. Tuen saatavuudessa on lisäksi merkittäviä alueellisia eroja.

Edellä kuvatut havainnot osoittavat, että ammatillisen koulutuksen keskeiset tavoitteet — osaamisen turvaaminen, oppivelvollisuuden toteutuminen ja koulutuksellinen yhdenvertaisuus — ovat vaarantumassa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 244/2026 vp

Miten hallitus aikoo varmistaa, että ammatillisen koulutuksen opiskelijat saavat edes lain edellyttämän vähimmäismäärän opetusta ja ohjausta kaikissa tutkinnoissa,

millä keinoilla hallitus aikoo vahvistaa ammatillisen koulutuksen rahoitusta, henkilöstöresursseja ja lähiopetuksen määrää,

miten hallitus aikoo parantaa koulutuksen seurantaa ja varmistaa tilastotiedon kattavuuden ja luotettavuuden,

mihin toimiin hallitus ryhtyy kuntouttavan opetuksen ja muun vahvemman tuen kehittämiseksi niille opiskelijoille, jotka eivät pärjää nykyisillä tukimuodoilla ja

miten hallitus aikoo turvata opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet saada tukea ja opetusta asuinpaikasta riippumatta?

Helsingissä 3.6.2026

Marko Asell sd